

**ПОЖЕЛАВАМ НА СП. „ИЗДАТЕЛ“ И НА БЪЛГАРСКИТЕ
ИЗДАТЕЛИ ДА ОТГОВОРЯТ НА ОЧАКВАНИЯТА
И НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ,
И НА ЦЕНИТЕЛИТЕ НА КНИЖНИНАТА**

**Интервю с проф. д.ф.н. Ани Гергова
на доц. д-р Мария Младенова**

За каква професия си мечтаехте в гимназиалните години?

Не бих казала, че юношеството и дори годините на гимназиалното ми образование са белязани с определено направление на житейска реализация. Споменът ми за онова време е свързан с интерес към много явления, събития, проявления. Знам добре, че обичах да рецитирам. Може би моята майка, която знаеше много поетични произведения наизуст, ме е насочвала, може би братът на моята баба Стефан Гъдуларов – тогава режисьор в Русенския театър, помогна за трайното ми приобщаване към театъра. Книгите винаги имаха трайно присъствие в нашия дом. Разказвала съм и другаде за библиотеката на моя дядо Начо Михайлов – дългогодишен гимназиален учител по история, книгите от която поглъщах, дори и в нощните часове – тайно. А също събраните съчинения на Достоевски, Толстой, Зола. Това бяха исторически и литературни съчинения на френски език. Обичах музиката. Не само покрай майка ми, която се е издържала с цигулката, но и покрай незабравимите филхармонични концерти под диригентството на Константин Илиев и Добрин Петков. Не ми бяха чужди и заниманията със спорт. Участвала съм в републикански състезания по гимнастика, а по-късно и в русенския отбор по баскетбол. Това беше поощрявано от семейството ми, защото една клонка от него е представена с големи имена в спорта. Моят вуйчо Нено Мирчев – като балкански шампион и един от създателите на днешната Спортна академия – унгарски възпитаник, посвети живота си на това поприще. Родители ми, цял живот спортували, култивираха у мен дисциплинираност, амбициозност и чрез този род занимания. И в поредицата от ранни спомени, може би забелязвате, че липсват бабите ми. Баба Анка, на която съм кръстена, съм запомнила само по портрета над леглото ми. Тази всеотдайна майка и почитана учителка е била сопотненка. Близките ми твърдяха, че е родственица на Вазов и се е изселила към Силистра така, както е разказано в „Под игото“, в откъса „Силистра-Йолу“. И чак в края на XIX в. се омъжва за възпитаника на Софийския университет Начо Михайлов, за да се установят в Русе.

Казвам всичко това в потвърждение на твърдението, че съм нямала трайни предпочитания и днес оценявам, че може би най-добре е младостта да трупа възможности за избор.

Как избрахте университетската си специалност?

Обяснимо е от казаното, че изборът на университетска специалност не беше лесен. Баща ми – човек реалист и далновиден, упорито настояваше да следвам математика. Не липсваха от страна на роднини съвети да се посветя на театъра, на медицината – като хуманна професия. Като човек интимно и трайно привързан към художественото слово, с младежка интуиция реших, че най-подходящо за мен е да кандидатствам в специалността Българска филология в СУ.

Кога и как се формира интересът Ви към книгознанието?

Не би могло да бъде пълно описанието на студентските години без разказа за втората специалност, в която седем семестъра, успоредно с българската филология, изучавахме библиотекознание и библиография. Може би съвсем не случайно, една голяма група филолози, наред с физици, историци, математици, медици и др., следващи в Софийския университет, изпълнихме аудиторията, одухотворена от словото на Тодор Боров. Не по-малко посветеност на библиотечната и библиографската професия ни внушаваха всички в неговия тогавашен екип: Елена Кирова, Божана Божинова-Троянова, Искра Михайлова, Марин Василев. И точно тогава отдавна култивираният интерес към книгите и библиотеките, към тяхната история и практика, определиха приобщаването ми към знанието за тези културни феномени.

Какво четете сега?

Може би ще изненадам с отговора. Заровила съм се в съчиненията на Ралф Дарендорф и на Карл Попър. Поводът е съвсем конкретен. Предстои през ноември т. г. конференция, посветена на „Библиотеките и гражданското общество“, която се организира от Софийския университет, Университета в Канзас и СБИР. Тъй като поех ангажимент да споделя виждания за мястото на библиотеките в перспективата на българското гражданско общество, трудовете на тези съвременни мислители ме заинтригуваха и принудиха да преосмислям българската ни съдба.

Какво става с книгата и с литературата днес?

Книгата, която дава лицето на литературата, показва една изключителна многопластовост и разнообразие. Разбира се, такава пъстрота не само на книжовните „продукти“, но и на литературните проявления на пръв поглед е отрадна. Дълг на всички нас, свързаните с най-трайното човешко творчество – писменото, е да оценим ставащата промяна. И книгата, и печатното слово имат своето заслужено присъствие както в съвременността, така и в перспективата на идващите десетилетия. Такъв род „продукти“ са желани и необходими от съвременните поколения, които до голяма степен ще формират нагласата и на бъдещите. Такъв род „продукти“ правят активна книжовната индустрия. Не бива да ни смущават нито трансформацията, нито конкуренцията в книжовния свят. Единението с текст – било печатан, било на екран, било писмен, било дигитализиран или свързан с образи и звук, е най-човешкото духовно проявление. Такова гръмки твърдение се доказва от цялата история на човешката цивилизация и няма причини да се съмняваме в неговата достоверност.

Коя от собствените си книги цените най-много?

Все едно да ме питате – кое от децата си обичам повече. Всяка книга-рожда, е идвала с времето си, както казвам на едно място. В моите книги съм търсила и откривала личности, принадлежащи на „приятелския ми кръг“. Те са ми давали кураж, дори увереност, че заслужават да бъдат четени, особено от моите студенти. Може би най-искрено внимание е предизвикал

откликът на някой неочакван читател, разлиствал ги не по силата на задължението. Всекиму, опитващ се да пише, желая точно такива радости.

За читателите на сп. „Издател“ ще бъде интересно да споделите как върви работата над енциклопедия „Българска книга“. Кога да я очакваме?

Една от идеите, няколко десетилетия поддържана, е да подготвим такова енциклопедично издание, което да представи най-ценното и най-трайно поддържаното българско културно проявление – книгата. „Българска книга“ предоставя информация, необходима за подготвящите се да работят и работещите в областта на книгоиздаването, книгопечатането, книгоразпространението, библиографията, библиотечно-информационното осигуряване, за изследователите – хуманитаристи, историци, филолози, културолози, икономисти, прависти, технолози, за интересуващите се от хилядолетното историческо присъствие на книжовността по българските земи и от съвременните ѝ проявления. „Българска книга“ включва над 1000 азбучно подредени понятия и проблемни статии за значими явления в развитието на ръкописните книги и печатните издания, играли определяща за народностното съзнание роля, получили широко разпространение и предизвикали обществен резонанс. Имена на заслужили за българската книжовност личности, българи и чужденци. Направления и институции на книжовните дейности, средища, организации и лица, спомогнали за ползотворното им осъществяване. Научни и научно-приложни отрасли на знанието, свързани с книжнината, водещи възгледи за историята и съвременната им същност. Исторически, теоретични и приложни аспекти в разглеждането на книгата: книговедски, филологически, културноисторически, изкуствоведски, технологически. Законодателно-нормативни принципи и актове, регулативни по отношение на свободния достъп до информация, свободата на печата и авторското право. Енциклопедията съдържа проблемно-енциклопедични разработки, в които по-цялостно са разгледани основни въпроси на книжовността и нейните български проявления: аналитични прегледи за явления и институции, личности, издания, документи, технологии и т. н.

Представени са и близо стотина съвременни български издателства, подбрани на принципа *трайно присъствие в книжовния живот и значима продукция*. Изданието разширява значително информативните си възможности както чрез разнообразния илюстративен материал, така и с библиографските източници, посочени към статиите. С подготовката на текстовете са ангажирани повече от осемдесет автори. До момента текстовете, включени в енциклопедията, са предадени и са вкарани в компютър. Извършва се трудоемката и бавна работа по редактирането, която имаме намерение да завършим през есента на 2002 г. Изобщо работата е на такъв етап, че както казва един от колегите, вече няма оправдание да не бъде завършена. Тогава ще предложим на някои издатели да ни дадат оферти и ще пристъпим към сключване на договор. Надявам се, че през 2003 г. енциклопедията ще се появи на книжовния пазар.

Какво ще желаете на сп. „Издател“ и на неговите читатели?

Да имат готовност да поддържат свои издания, посветени на професионални въпроси и на теми, свързани с перспективата на българското книгоиздаване. На правилото, че общарят няма обувки, точно професията на издателите не бива да се подчинява. Осезателно е отсъствието на специализирани издания за книжовна просвета, за книжовна политика, за книжовна теория и практика. А българските читатели заслужават такъв тип издания, каквото беше в „АБВ“. Затова пожелавам на сп. „Издател“ и на българските издатели да отговорят на очакванията и на професионалистите, и на ценителите на книжнината.